

Nieuwsbrief oktober 2023

Op **donderdag 26 oktober 2023** zal Liek Mulder een lezing verzorgen. De lezing vindt plaats in het ARTO-theater, Het Klooster 5 in Schoonhoven. Vanaf 19.30 uur is de zaal geopend en is er de mogelijkheid een kopje koffie te drinken. De lezing begint om 20.00 uur.

Iedereen is welkom, het is niet nodig een plaats te reserveren.

Maandlezing oktober 2023

Hoekse en Kabeljauwse Twisten. Kraamkamer van Nederland. 1345-1492

Georg Sturm, Jan van Schaffelaar werpt zich van den toren te Barneveld om de bezetting te redden. Schildering aan de zuidelijke wand van de Voorhal van het Rijksmuseum, Amsterdam, circa 1885.

De Hoekse en Kabeljauwse Twisten worden vaak gezien als een onbegrijpelijke kluwen van ruzies tussen adellijke families, oorlogjes, natuurrampen als de Sint-Elisabethsvloed en ‘helden’ en ‘heldinnen’ als Jacoba van Beieren, Aleid van Poelgeest, Albrecht (of Albert) Beiling en vooral Jan van Schaffelaar met zijn befaamde sprong van de kerktoren van Barneveld, zoals op de afbeelding hiernaast te zien is. Inderdaad is het een ingewikkeld verhaal, maar ook uitermate boeiend, omdat in deze anderhalve eeuw de contouren van het huidige Nederland zichtbaar werden. Daarbij speelden de Bourgondische hertog Filips de Goede een belangrijke rol. Filips en andere Bourgondiërs probeerden al die verschillende staatjes, heerlijkheden en steden tot meer samenwerking te bewegen en centraler te besturen.

Middeleeuwse geschiedenis blijkt in zo’n verhaal dichtbij te komen, juist door de kleinschaligheid van belegeringen van kastelen en steden, invasies van Friesland en persoonlijke vetes. De stad Schoonhoven was als Hoeks bolwerk voor gravin Jacoba van Beieren van essentieel belang. Met name in 1425 doorstond de stad twee belegeringen. Slotvoogd Beiling werd een tragische hoofdpersoon.

Wat vaak over het hoofd is gezien, waren de internationale aspecten van deze twisten, zoals de Honderdjarige Oorlog (1337-1453), die een wezenlijke rol speelden. De Nederlanden waren bepaald geen onbeduidende gebieden in het laatmiddeleeuwse Europa. Op 26 oktober 2023 staat deze onbekende periode uit de Nederlandse geschiedenis centraal in een lezing van de Historische Vereniging Schoonhoven.

Liek Mulder werkte bijna veertig jaar als docent geschiedenis en maatschappijleer aan diverse middelbare scholen. Sinds begin jaren tachtig schreef hij, vaak samen met anderen, een groot aantal publicaties voor het geschiedenisonderwijs en het ‘grote publiek’. In 2014 begon hij samen met Anne Doedens de reeks *Oorlogsdossiers*, boeken over oorlogen, uitgegeven door de WalburgPers in Zutphen. Inmiddels verschenen tien delen, waaronder een boek over de Hoekse en Kabeljauwse Twisten.

Noteert u deze data in uw agenda?

- donderdag 26 oktober** 20.00 uur (ARTO-theater) Lezing door Liek Mulder over (Schoonhoven in) de Hoekse en Kabeljauwse twisten
- donderdag 30 november** 20.00 uur (ARTO-theater) Joesje van Geest, Architectuur na 1945, Schoonhoven in landelijk perspectief
- donderdag 14 december** 20.00 uur (ARTO-theater) Jeroen Patijn verzorgt een fotoavond
- donderdag 25 januari** 20.00 uur (ARTO-theater) Willem de Blécourt - Heksen, tovenaars en genezers.
- donderdag 29 februari** 20.00 uur (ARTO-theater) Ineke de Ridder - Verduurzaming van monumenten
- donderdag 28 maart** 19.30 uur (ARTO-theater) Algemene jaarvergadering en een lezing door Ad de Vaal over de geschiedenis van de Fonteynkoek.

Geschiedeniswerkplaatsen

De eerste werkplaats heeft 'monumenten' als onderwerp en wordt gevolgd door 16 deelnemers. Eind oktober is de afsluiting met een door de deelnemers verzorgde wandeling langs bijzondere plekken in Schoonhoven.

Op 1 november start de tweede werkplaats, genealogie en huizenonderzoek. Deze cursus is met 18 deelnemers 'uitverkocht'. Bij deze cursus gaat het om twee keer drie lessen. Een medewerker van het streekarchief bespreekt samen met Leo de Kluijver en Jeroen Patijn de belangrijkste onlinebronnen voor genealogisch onderzoek en het gebruik van het kadaster. Elke les eindigt met een oefenopdracht in de Schoonhovense context. Daarnaast is er volop ruimte om een eigen spoor uit te zoeken of om een opdracht te kiezen die we klaar hebben liggen.

Schoonhovologie

Heeft u altijd meer willen weten over de geschiedenis van Schoonhoven? Dan is de cursus Schoonhovologie het antwoord. In 12 lessen wordt door ervaren docenten de grote lijnen van de geschiedenis behandeld, van het ontstaan van de stad, de middeleeuwse geschiedenis, de ontwikkeling van de stad in de Republiek tot de economische ontwikkelingen in de 19^e en 20^e eeuw en de zilvergeschiedenis van Schoonhoven. Op **17 januari 2024** start de volgende uitvoering, de cursus loopt door tot in april 2024. Deelname aan de cursus Schoonhovologie kost €99,- voor leden van HVS. Niet-leden betalen €125,- en zijn tevens geheel 2024 lid van de vereniging. De cursus wordt gegeven op woensdagavonden in het gebouw van de bibliotheek, Spoorstraat 3A in Schoonhoven. De lessen beginnen om 19.30 uur en worden uiterlijk

22.00 uur afgerond. De inhoud van de cursus wordt beschreven op de [website](#), daar kunt u zich ook aanmelden voor deelname.

Heeft u vragen, stuur dan een berichtje naar secretaris@historischeverenigingschoonhoven.nl

Soldaten in het leger van Napoleon

Was u niet bij de lezing van Christiaan van der Spek? Dan heeft u zeker wat gemist. Aan de hand van brieven van soldaten nam hij ons mee in de levens van jongen mannen van het platteland die voor het eerst buiten hun geboortestreek kwamen – en er helaas vaak niet terugkeerden. Leo de Kluijver heeft een aantal Schoonhovense soldaten nagezocht.

Beleef de levens van Jan Kooij (1792-1814) en Huijbert Kooij (1789-1877), van Johannes Collenburg (1779-1821) en van Teunis Lammorée (1791-1872) en Pieter (Johannis) (N)onner (1790-1866) in het boekje gemaakt dat Leo gemaakt heeft en dat van [onze site is te downloaden](#).

Familiealbums

De vereniging heeft afgelopen jaar twee bijzondere familiealbums ontvangen. De eerste waren vooral foto's over de veerdienst uit de periode 1960-1980, in de zomer kregen we een mooi album uit de jaren '20 van Johanna Landweer die getrouwd was met ds. J.H.Gunning. Het is een mooi tijdsdocument. Heeft u ook nog van dat soort 'familieschatten' liggen waar uw (klein)kinderen wellicht geen belangstelling voor hebben? Neem dan contact met ons op. Wij proberen het een goede plek te geven.

Uit het Bestuur

In de bestuursvergadering van 9 oktober waren geen grote, problematische onderwerpen aan de orde. We evalueerden de Open Monumentendag en brainstormden over het onderwerp van de Open Monumentendag van komend jaar (*routes, netwerken en verbindingen*), bespraken de financiën (alles binnen de begroting), de lezingen (in het voorjaar een mooie over wijnbouw rond het kasteel van Jan van Beaumont), de werkplaatsen en Schoonhovologie (zie de mededelingen eerder in deze nieuwsbrief) en de voortgang van de volgende Scoenhove. Aan de orde waren ook twee problemen waar de gemeente een rol heeft: de bescherming van het archeologische monument onder de kersenboomgaard bij De Hem (we zullen een brief schrijven) en bij de voorgestelde aanpassingen in het bestemmingsplan binnenstad (we overwegen bezwaar te maken).

Peter van der Zwaal
secretaris, 14 oktober 2023